

Persbericht Bond Beter Leefmilieu

- start persbericht -

Recyclagecijfers verpakkingen stelselmatig overschat

BRUSSEL - Huishoudelijke verpakkingen worden veel minder goed gerecycleerd dan wordt aangenomen. Dat blijkt uit een cijferstudie die Bond Beter Leefmilieu (BBL) deed in het kader van de discussie rond statiegeld. Door verkeerde veronderstellingen in de rapportages wordt de recyclage van verpakkingen mogelijk met tientallen procenten overschat. Voor BBL is dat een belangrijk argument om statiegeld in te voeren en zo de recyclage van petflessen en blikjes gevoelig te verbeteren. Bond Beter Leefmilieu pleit ook voor het maken van nieuwe afspraken over een betrouwbaardere rapportering van de recyclagecijfers.

Kunstmatig hoge en overschatte recyclagecijfers

In het kader van de actuele discussie rond statiegeld bestudeerde Bond Beter Leefmilieu de stromen pet en blik (aluminium en staal) waar drankflessen en blikjes van worden gemaakt.

“Fost Plus is de organisatie die instaat voor de promotie, coördinatie en financiering van de selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval in België. Ze rapporteert ook over het niveau van de recyclage. Bij de berekeningen vergelijkt Fost Plus de hoeveelheid ingezamelde verpakkingen met de hoeveelheid verpakkingen die de bij Fost Plus aangemelde drankenproducenten op de markt hebben gebracht. Dit leidt tot kunstmatig hoge recyclagecijfers,” zegt Rob Buurman van Bond Beter Leefmilieu.

Drie factoren zorgen volgens BBL voor kunstmatig hoge en overschatte recyclagecijfers:

- Ongeveer 5-10% van de drankverpakkingen in het afval zijn door consumenten aangekocht in het buitenland en zijn niet afkomstig van leden van Fost Plus;
- Zo'n 8% van de verpakkingen op de Belgische markt komen van fabrikanten die niet zijn aangemeld bij Fost Plus. Dit zijn de zogenaamde freeriders. Deze verpakkingen worden ingezameld via de blauwe zak en opgeteld bij de recyclagecijfers;
- De berekeningen gaan ervan uit dat alles wat wordt uitgesorteerd, ook wordt gerecycleerd. Voor pet leidt dit tot een overschatting van circa 6%.

Daarnaast worden aluminium en blik afkomstig van verbrandingsovens opgeteld bij de recyclagecijfers van verpakkingen, ongeacht of de metalen van verpakkingen afkomstig zijn. Het exacte effect hiervan is evenwel onbekend.

“Overschatting van recyclagecijfers werkt als rem op verdere initiatieven”

“Door de kunstmatig hoge recyclagecijfers lijkt het net alsof Vlaanderen zijn zaakjes perfect voor elkaar heeft. In werkelijkheid is er nog een wereld te winnen. Door bijvoorbeeld statiegeld in te voeren kan de recyclage van pet en blik gevoelig verbeteren. Zonder betrouwbare cijfers kan de overheid bovendien geen goed beleid voeren. Met Fost Plus moeten nieuwe afspraken worden gemaakt over betrouwbare rapportering,” besluit Rob Buurman.

- einde persbericht -

Perscontact

Rob Buurman, beleidsmedewerker Bond Beter Leefmilieu

+32 (0)487 66 58 57

rob.buurman@bblv.be

Achtergrond persbericht

Opzet

Al jaren haalt Fost Plus zeer hoge recyclagecijfers voor verpakkingsmaterialen, waaronder glas, metalen (staal en aluminium), drankkartons en kunststoffen flessen (waaronder pet en HDPE). Na bestudering van de cijfers en gesprekken met actoren uit de keten, komen wij tot de conclusie dat de recyclage van verpakkingen in België mogelijk met tientallen procenten wordt overschat. Hieronder zetten wij onze bevindingen uiteen.

Focus op pet en blik

Vanwege de actuele besluitvorming rond statiegeld voor eenmalige drankverpakkingen richtten we ons onderzoek op de stromen pet en blik (aluminium en staal). Dit zijn de grondstoffen voor de meeste drankverpakkingen. Naast de bestrijding van zwerfvuil heeft statiegeld ook een impact op de recyclage van drankverpakkingen. Door duidelijkheid te creëren over de recyclagecijfers wordt beter zichtbaar wat de voordelen zijn van statiegeld.

De cijfers

Fost Plus is verantwoordelijk voor de inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval. Fost Plus haalt ieder jaar met gemak de verplichte recyclagedoelstellingen. Volgens de statiegeldstudie van de OVAM die zich baseert op cijfers van Fost Plus wordt 81,9% van de petflessen en 98,7% van de blikjes gerecycleerd.¹

Een fout van tientallen procenten

Fost Plus berekent het recyclagepercentage door de ingezamelde hoeveelheid plastic en blik te vergelijken met wat de leden van Fost Plus (in dit geval zijn dat de drankenproducenten) op de markt hebben geplaatst. Als de drankenproducenten 100 ton petflessen op de markt plaatsen en Fost Plus zamelt in totaal 70 ton in, dan is het recyclagepercentage 70%.

---

¹ OVAM. 2015. "[Impactanalyse invoering statiegeld op eenmalige drankverpakkingen.](#)"

Deze berekening is problematisch vanwege drie redenen.

- Er is de kwestie van **grensaankopen**. Wanneer consumenten in Frankrijk of Nederland hun boodschappen doen en de verpakkingen daarvan in Vlaanderen bij het afval zetten, dan leidt dit tot kunstmatig hogere recyclagecijfers. Volgens cijfers uit 2005 wordt 5-8% van de dranken in het buitenland aangekocht. Volgens Fevia kan het nu zelfs om 10% van de aankopen gaan.^{2 3}
- Een tweede kwestie betreft **freeriders**. Dat zijn organisaties die hun verpakkingen niet aanmelden bij Fost Plus maar wel in België op de markt brengen en ook profiteren van de ophaling via de blauwe zak. Freeriders plaatsen ongeveer 8% van de huishoudelijke verpakkingen op de markt.⁴
- Het derde probleem is dat niet de hoeveelheid gerecycleerde verpakkingen, maar de hoeveelheid gesorteerde verpakkingen wordt vergeleken met wat op de markt is geplaatst. Voordat petflessen worden gerecycleerd, worden ze gewogen, maar daartussen zit ook nog een deel andere verpakkingen, restjes vloeistof, doppen, etiketten en lijmen. Van de 100 ton pet uit de blauwe zak die naar de recycleur wordt gestuurd, zal uiteindelijk circa 75% hoogwaardig gerecycleerd worden. Dat betekent overigens niet dat het recyclagepercentage 25% lager ligt dan wordt aangenomen. Volgens onze informatie worden de doppen, etiketten en lijmen worden namelijk ook meegewogen bij de petflessen wanneer ze op de markt worden gebracht. Een goede vergelijking kan daarom worden gemaakt met petflessen uit het Nederlandse statiegeldsysteem waarvan het recyclagepercentage circa 80% is. Hieruit kunnen we concluderen dat er een verlies is van ongeveer 6% dat niet wordt meegerekend.^{5 6}

Analyse blauwe zak OVAM

Toen de OVAM onlangs een [sorteeranalyse](#) deed naar de inhoud van de blauwe zak, riep dat ook twijfels op over de cijfers van Fost Plus. Zo bleek slechts 67% van de petflessen in de blauwe zak te zitten, de overige 33% zat in de restafvalzak en wordt dus per definitie niet gerecycleerd. Deze analyse ondersteunt de conclusie dat de recyclagecijfers van pet worden overschat.

---

² Ibid.

³ Vanuit omliggende landen wordt de grens ook soms overgestoken om in België de aankopen te doen. Hierover zijn bij ons geen cijfers bekend, maar na consultatie met betrokken marktpartijen schatten wij dit aandeel zeer laag in omdat de prijzen in België hoger liggen dan in omringende landen.

⁴ OVAM. 2015. "Impactanalyse invoering statiegeld op eenmalige drankverpakkingen."

⁵ Het is niet $80-75=5\%$, maar $100-75/80*100=6,25\%$.

⁶ We beschrijven hier de situatie voor pet. We hebben nog niet kunnen achterhalen wat de eventuele verborgen verliezen zijn voor blikjes door deze manier van tellen.

De verbrandingsoven als recycleur

In Vlaanderen wordt 51,4% van de blikjes via selectieve inzameling gerecycleerd, maar volgens Fost Plus wordt in totaal 98,7% van de blikjes gerecycleerd.⁷ Dit betekent dat vrijwel alle andere blikjes die niet selectief ingezameld worden en dus doorgestuurd worden naar de verbrandingsovens, uiteindelijk ook gerecycleerd zouden moeten worden.

De praktijk is weerbarstiger. Kijken we puur naar het huisvuil dat een verbrandingsoven verwerkt, dan bestaat slechts 44% van de in het huisvuil aanwezige metalen uit blikjes en andere metalen verpakkingen.⁸ Een minderheid van de metalen is dus afkomstig van blikjes, maar Fost Plus koopt metalen uit verbrandingsinstallaties op, ongeacht hun oorsprong, en telt die op bij de recyclagecijfers van bijvoorbeeld blikjes.

Een vooralsnog onbekend deel van de metalen wordt helemaal niet teruggewonnen uit de verbrandingsovens en wordt samen met de assen gestort. Daarbij, van het aluminium en staal dat in de verbrandingsovens verdwijnt, oxideert de toplaag. Dit betekent dit direct al een materiaalverlies van ongeveer 10-15%.

Rekening houdende met alle eerder genoemde factoren, kan het niet anders dan dat het recyclagepercentage van 98,7% voor blikjes een stevige overschatting is.

Andere stromen

We hebben nu enkel de stromen pet en blik behandeld vanwege de hangende beslissing over de invoering van statiegeld. Over de recyclagegraad van andere stromen zoals HDPE (type kunststof) en drankkartons zijn eveneens vragen te stellen. Volgens de cijfers van Fost Plus wordt 92,8% van de drankkartons gerecycleerd terwijl de sorteeraanlyse van de OVAM uitwijst dat slechts 52% in de blauwe zak terecht komt. Het is onwaarschijnlijk dat het leeuwendeel van de overige 48% alsnog wordt gerecycleerd.

---

⁷ Volgens de impactanalyse naar statiegeld wordt jaarlijks 4.966 ton aluminium blik op de Vlaamse markt gebracht en 3.437 ton ingezameld. Van stalen blikjes wordt jaarlijks 14.499 ton op de Vlaamse markt gebracht en 6.562 ton ingezameld. Dit leidt tot een gemiddeld inzamelpercentage van 51,4% van de blikjes via het systeem van selectieve inzameling.

⁸ OVAM. 2015. Sorteeraanlyse-onderzoek huisvuil 2013-2014.